

Részletek Kőszeg város ostromnaplójából

Az örök Isten oltalmazza a hívőket.

Isten nevében. Amen. Augusztus 5-én, mely a havi Boldogasszony napja, s mely annak idején 1532. évnek hétfőjén esett, — hatalmas felvonulása kezdődött meg a töröknek ott Kőszeg városánál, mely hétfői naptól csütörtöki napig tartott, minden nap ugyanolyan mód folyt. A kőszegiek a magyar előváros védelmére ki-kirohantak a Kőszeg alatti mezőségre a török ellen, és ilyenkor gyakran harcba bocsájtkoztak velük. Nem kevesebbszer lobogott a város új selyemzászlaja trombita és sípszó mellett a városfalon és közben eredményesen lőttek az ellen-ségre.

Am ezután péntek reggel a kő melletti mezőn a törökök hadi sátrakat állítottak fel, s híre érkezett a városba, hogy a török császár egész hadseregével saját maga készül a támadásra. Mindkét külvárosból a kőszegiek gyorsan visszavonultak a belső városba, és a várkapitány új parancsára mindkét városrészt, sőt a várak melletti házakat is felgyújtották és felégették. Ezen a török császár is csodálkozott, és megfigyelte, hogy mitől keletkezett a tűz. Szombat reggelre százezernél is több török hadisátrat állítottak fel a város körül, s az Óház magasságában, és az egész térség minden zeg-zugában láthatók voltak. Ugyanezekben az órákban a török felállította ütegeit a magas

szőlőskertekben és a város körüli síkságon, minden irányból a vár és a város felé megkezdte a tüzelést. Az ezt követő vasárnapon is, ami augusztus 11-én volt, egész napon olyan félelmetes tűzharc folyt a törökök, valamint a vár és a város között, mintha az ég és a föld össze akart volna omlani. Ez az egymás elleni tüzelés következő hétfőn is tartott, de azután mindkét oldalról részben megszüntették. Ám ezután a török egy roham megindítására szánta el magát, és nem kevésbé folytatta a tüzelést éjjel, nappal. Így 19 rohamot, közötté 9 hatalmasat hajtottak végre, de (Istennek dicsőségére) egy sem sikerült nekik. A török ezután hozzálátott a fal aláátásához, hogy azt löporral felrobbantsa. Három helyen sikerült is a löport aknával a fal alá juttatni. Ám, ahol a török ásott, rá azonnal a kőszegiek szembeáztak, és még időben az aknában a törökre törtek, és kilőtték belőlük őket, és a törökök ásószerszámaikat a városba szállították. A törököknek csak egy robbantásuk járt sikerrel s ennek következtében a városfal 10 öl hosszúságban a föld színéig leomlott és azon a törökök be akartak törni. De Isten erőt adott a kőszegieknek, hogy tüzeléssel, kőszórással és hosszú nyomórudakkal a törököt visszaszorítsák, sebtiben a rést gerendákkal és földdel töltött hordókkal eltorlaszolták. Ez a roham másfél óráig tartott. A roham és a fal leomlása idején maga a török császár Ibrahim basával és a mi királyunk követségével a „Királyvár” magaslatra vonultak, látni akarván, hogyan törnek be embereik és hogyan bánnak el a szegény keresztényekkel. De Isten megőrizte a kőszegieket és a várost. Ezután a török rőzse és venyigenyalábokkal akarta a várarkot kitölteni, de semmit sem tudott elérni, a várból és a városból keményen lőtték őket. A továbbiakban a törökök három nagy rakást emeltek hasábfából a városfal mellett teve és lőfogatok segítségével, úgy hogy a farakás túlnötte a városfalat. Ám a kőszegiek néhány hordócskát kénnel, szurokkal és faggyúval megtöltöttek, és az éj folyamán a városfalon át lyukakat fúrtak és a hordócskákat a farakások közé lökték, majd meggyújtották, a falon át kicsépeletlen gabonakévé és szalmaköteget égve utánhajítottak, amitől a fa égni kezdett. Amikor a törökök ezt meglátták, nagyon megijedtek, hogy a nyers hegyi fával sem sikerült semmit elérniök, elcsüggedtek. Ezért utoljára augusztus 27-én délután egy erős rohamot, augusztus 28-án egészen korán reggel

a török császár legfelsőbb parancsára a legerősebb és leghatalmasabb rohamot indították meg, egyfolytában délután 1 óráig. Néhány török zászlójával a falakra is feljutott, de Isten erejével a keresztények, a törökök 4 zászlóját elragadták és a törököket a falakon leszárták, levágták és lelőtték. Mikor a török a keresztényeknek ekkora erejét és bátor szívét látta, teljesen elcsüggedt. Mivel egész seregével 25 napig Kőszeg előtt táborozott, barmai és emberei nagy éhséget és nélkülözést szenvedtek, tovább nem akart maradni, hanem az első alkalommal, amint azt tisztességgel megtehetette, elvonulni kívánt, a vár iránti hódolatot és békés szándékot keresve, béke jegyében a várkapitány úrnál békét hozott létre. Ezután pedig két egymástáni napon, a harmadikig bezárólag békével elvonult.

A kőszegiek Isten nagy kegyelme folytán igen-igen megörültek és Istennek hálát és dicséretet mondtak.

VamL: Kőszegi fióklevéltár, Titkos levéltár 179. sz. Magyar fordítása megtalálható: *Horváth Ferenc*: Kőszeg ostromának leírása. = Vasi Szemle, 1963. 3. sz. 41. 1. — *Sziklay János—Borovszky Samu*: Vasvármegye (Magyarország vármegyéi és városai) Bp. 1898. 141. 1. (Német nyelvű)

*

A török császár 1532-ben Bécs ostromára készült. Az átvonuló török seregek hódolásra kényszerítették Rumot, Ikervárt, Rábahídvéget. Szombathely is megnyitotta kapuit Ibrahim vezér seregei előtt. A török sereg útvonalába esett Kőszeg vára is, melyet Jurisich Miklós védett. A vár védelmi helyzete és felszerelése nagyon rossz volt. A várba menekült több ezer emberből mindössze 700 fegyverforgató férfi volt, ezenkívül kishatárú lovascsapat és 10 főből álló vasas várőrség. A vár védői hősiességben egymásután verték vissza a túlerőben levő török támadást. Közel egy hónapi ostrom után vonult el Kőszeg alól a török tábor.

A kőszegi titkos levéltár őrzi az 1532-es török ostrom leírását. Egy hártába kötött könyv hét oldalán olvasható a kőszegiek hősi küzdelme. A kézzel írott könyv még Kőszeg város legértékesebb iratainak másolatát is magában foglalja. A napló szerzője valószínűleg Treskovits Farkas, morva származású kőszegi polgár volt, aki maga is szemtanúja volt a harcnak.